

Кривенко Юлія Василівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ СОВІСТІ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Ставлення людей до релігії в суспільстві неоднозначне. Воно може змінюватися впродовж життя, під впливом навколишнього середовища, суспільної атмосфери, мінливих життєвих обставин, ідеологічного впливу. Однак, слід зазначити, що сьогодні тенденція сакралізації наростає не лише в духовному житті українського суспільства а й впливає на Збройні Сили України.

Процес взаємодії ЗСУ та релігійних організацій набуває системного характеру. Це означає, що він стає все більш цілісним і стійким, регульованим і нормативним, стабільним та ефективним. В упорядкуванні та систематизації цього процесу зацікавлені обидві сторони взаємодії, це повинно відповідати об'єктивним потребам і тенденціям духовного життя суспільства і його Збройних Сил.

Аналізуючи взаємодію ЗС України та релігійних організацій важливо враховувати інституційну природу кожної сторони цього процесу. Збройні Сили України є загальнонаціональним державним-інститутом, призначеним для збройного захисту суверенітету і цілісності держави, забезпечення безпеки держави та суспільства від збройного нападу ззовні. Релігійні організації є духовним інститутом громадянського суспільства. У відповідності до чинного законодавства в країні Церква та релігійні організації відділені від держави.

Взаємодія ЗС України та релігійних організацій будується на принципах відповідності законам, отримання прав військовослужбовців на свободу совісті та особистих переконань, пріоритету інтересів бойової готовності Збройних Сил України, поваги до релігійних традицій. Відповідно до статті 21 Закону «Про свободу совісті та релігійні організації» командування військових частин надає можливість військовослужбовцям брати участь у богослужіннях і виконанні релігійних обрядів [1].

Кожному військовослужбовцю та резервісту гарантується право сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої. Військовослужбовцям та резервістам надається можливість відправляти, одноособово чи колективно, релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність з додержанням вимог Конституції України та законів України [2].

Міра активності Збройних Сил в процесі зазначеної взаємодії обмежена специфікою виконуваних ними завдань з використанням збройних засобів, жорсткою правовою регламентацією військової діяльності і відокремленістю держави від церкви та релігійних організацій, закритістю і режимністю функціонування ЗС України, екстериторіальний порядком дислокації військових частин і підрозділів. У той же час командування військових частин з кожним роком все більше уваги приділяє питанням забезпечення прав на свободу совісті та віросповідання віруючих військовослужбовців.

В ст. 6 Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» закріплено, що військовослужбовці вправі сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відкрито висловлювати свої релігійні або атеїстичні переконання. Командири (начальники) військових з'єднань та частин надають можливість військовослужбовцям брати участь у богослужіннях та релігійних обрядах у вільний від виконання обов'язків військової служби час. Військовослужбовці не мають права відмовлятися або ухилятися від виконання обов'язків військової служби з мотивів релігійних переконань та використовувати службові повноваження для релігійної чи атеїстичної пропаганди. Військовослужбовці мають право на придбання, володіння і використання релігійної літератури будь-якою мовою, а також інших предметів та матеріалів релігійного призначення. Ніхто не має права перешкоджати задоволенню військовослужбовцями своїх релігійних потреб. Держава не несе зобов'язань щодо задоволення потреб військовослужбовців, пов'язаних з їх релігійними переконаннями та відправленням релігійних обрядів. Створення релігійних організацій в органах військового управління, військових з'єднаннях та частинах забороняється [3].

Враховуючи необхідність відродження традицій впливу церкви (релігійних організацій) на духовний стан військовослужбовців з урахуванням сучасних реалій, в 2016 році було прийняте «Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України». З 2017 року в усіх бойових частинах і підрозділах ЗС України були введені посади військових капеланів. Військові священики (капелани) – фізичні особи, які мають духовну освіту, є священнослужителями зареєстрованої в Україні релігійної організації, пройшли відбір та прийняті на роботу на посади працівників у військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України для задоволення релігійних потреб особового складу [4].

В даний час на етапі будівництва і реформування ЗС України, як інституту держави, визначилися напрямки їх взаємодії з релігійними організаціями, які відповідно до Конституції України відділені від держави. В

якості таких пріоритетних напрямлень виділяються: патріотичне виховання військовослужбовців; моральне і духовне просвітництво військовослужбовців; соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей; реалізація релігійних потреб військовослужбовців; відновлення культових споруд.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про свободу совісті та релігійні організації // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 25. – ст.283.
2. Про Збройні Сили України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 9. – ст.108.
3. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 15. – ст.190.
4. Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0010-17#n12>

Мазуренко Світлана Вікторівна,
*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної
власності та корпоративного права
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ІНТЕРНЕТ-ПРОВАЙДЕРІВ

Кожному користувачеві для підключення до Інтернету потрібно комп'ютер, браузер (програма для перегляду веб-сторінок) і провайдер послуг Інтернету. Інтернет-провайдер – це компанія, яка надає доступ до Інтернету, або постачальник послуг Інтернет [1]. З Інтернет-провайдерами пов'язана одна з найбільших проблем – проблема юридичної відповідальності. Наприклад, цивільно-правова відповідальність настає при порушенні Інтернет-провайдером договору надання Інтернет-послуг. Так, наприклад, С.О. Ємельянчик надає таке визначення відповідальності в договорі Інтернет-провайдингу, як обов'язок щодо сплати неустойки або відшкодування збитків та немайнової моральної шкоди або інших заходів відповідальності, які передбачаються договором або цивільним законодавством, що покладаються на сторони за договором Інтернет-провайдингу за невиконання або неналежне виконання його умов [2].